

Sygn. akt V CSK 108/21

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa D. Sp. z o.o. w N.

przeciwko M. G., I. R. i J. T.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 sierpnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 15 października 2020 r., sygn. akt I AGa 133/20,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od D. sp. z o.o. w N. na rzecz M. G. kwotę 2700
(dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 15 października 2020 r., zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenie i orzeczenie co do istoty sprawy.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność skargi wobec wydania zaskarżonego wyroku z rażącym naruszeniem przepisów postępowania i prawa materialnego oraz występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne:

1) oparte na relacji norm art. 586 w zw. z 205 § 1 w zw. z art. 208 § 1 i 2 k.s.h. w zw. z art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. Nr 121, poz. 591 ze zm.) w zw. z art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.), gdy zważyć, że przestępstwo z art. 586 k.s.h. jest przestępstwem trwałym, czas popełnienia przestępstwa rozpoczyna się pierwszego dnia po upływie dwutygodniowego terminu od powstania warunków uzasadniających według przepisów upadłość spółki, a kończy z chwilą złożenia przez zobowiązanego wniosku o ogłoszenie upadłości spółki, ustania warunków uzasadniających upadłość spółki, bądź utraty przez sprawcę statusu osoby zobowiązanej do zgłoszenia takiego wniosku, zaś trudno przyjąć, że brak świadomości może wystąpić w trakcie dokonania przestępstwa o charakterze trwałym w zaistniałych okolicznościach faktycznych i być adresowanym do wykształconej i dorosłej osoby, która nie została pozbawiona zarządu spółki;

2) oparte na relacji norm art. 586 w zw. z 205 § 1 w zw. z art. 208 § 1 i 2 k.s.h. w zw. z art. 52 ust. 1 i 2 o rachunkowości i w zw. z art. 21 ust. 2 Prawa upadłościowego, gdy weźmie się pod uwagę, że niepodejmowanie czynności złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości przez osobę uprawnioną nie może usprawiedliwiać pełnienia funkcji w zarządzie w podporządkowaniu się innej osobie tj. jako tzw. „figuranta”.

W odpowiedzi na skargę pozwana M. G. wnosila o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie jej oddalenie oraz zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu na okolicznościach mieszczących się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić

Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Sąd Najwyższy przypomina, że konstrukcja takiego zagadnienia powinna odpowiadać wymogom zagadnienia prawnego, o którym mowa w art. 390 § 1 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06). W konsekwencji dopuszczalne jest przedstawianie zagadnień (pytań) prawnych wyłącznie „do rozstrzygnięcia”, a nie „do uzupełnienia”. Pytanie takie, zaczyna się zawsze od partykuły pytajnej „czy”. Oznacza to, że rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego, dokonuje się przez wybór towarzyszącej mu odpowiedzi (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2000 r., III CZP 2/00). Zagadnienia prawne przedstawione przez skarżącego tych wymogów nie spełniają. Co prawda, autor skargi kasacyjnej przytacza w jej uzasadnieniu kilka dodatkowych wariantów sformułowania przedstawionych zagadnień (k. 11-14 skargi), ale nie jest jasne, które z nich miałyby być zagadnieniami przedstawionymi do rozstrzygnięcia.

Skarżący nie wykazał też, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01; z 17 października 2001 r., I PKN 157/01). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09).

Przede wszystkim nie może być skuteczny zabieg, którym posłużył się skarżący, powołując się na w ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na zasadność podstaw skargi, powtarzając prawie dosłownie argumentację użytą dla wykazania trafności zarzutów kasacyjnych. Są to przecież

dwa odrębne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08; z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08).

Ponadto, zarzuty skarżącego dotyczą w zasadzie wyłącznie ustaleń sądów co do winy (zamiaru) pozwanej. Jednak „w doktrynie i orzecznictwie prawa karnego praktycznie jednolicie przyjmuje się, iż zamiar jest elementem stanu faktycznego. Ustalenia dotyczące strony podmiotowej oskarżonego dotyczą sfery faktów, a nie sfery prawa. Jeżeli zatem sąd błędnie ustali zamiar oskarżonego, to nie dopuszcza się obrazy prawa materialnego, lecz błędnych ustaleń faktycznych. Brakuje argumentów pozwalających przyjąć, że na gruncie procesu cywilnego, odmiennie niż na gruncie procesu karnego, ustalenia dotyczące strony podmiotowej pozwanego (odpowiednio oskarżonego) dotyczą sfery prawa, a nie sfery faktu” (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 listopada 2019 r., III CSK 60/19). Jeżeli zatem sądy przyjęły, że pozwana nie dopuściła się w sposób zawiniony zaniechania, o jakim stanowi art. 586 k.s.h., to kwestionowanie tego ustalenia, jako faktu wiążącego Sąd Najwyższy (art. 398³ § 3 k.p.c.) nie jest dopuszczalne.

Co więcej, łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jest wykluczone. Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał już uwagę, że jednocześnie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza przyjęcie, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Nie jest możliwa sytuacja, w której wyrok jest oczywiście wadliwy, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2013 r., I UK 291/13). Co jest sporne nie może być przecież oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13).

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.) obciążył powoda kosztami postępowania kasacyjnego.

jw